

PROZA SCURTĂ:
NUVELA, POVESTIREA,
SCHIȚA

Prefață, selecție a textelor,
note biobibliografice, concepte operaționale
de **Grigore Chiper**

•

- 7 | *Show, but don't tell* (prefață)
- 14 | Ion Creangă
Moș Nichifor Coțcariul
- 29 | I.L.Caragiale
La hanul lui Mânjoală
- 37 | Mihail Sadoveanu
Negustor lipscan
- 47 | Liviu Rebreanu
Ițic Ștrul, dezertor...
- 62 | Mircea Eliade
La țigănci
- 74 | Marin Preda
Calul
- 79 | Ion Druță
Bătrânețe, haine grele
- 88 | Vladimir Beșleagă
Domnul Sofian
- 98 | Gabriela Adameșteanu
Dăruiește-ți o zi de vacanță
- 116 | Adriana Bittel
Luptători la pensie
- 123 | Nicolae Vieru
Mireasa
- 135 | Bedros Horasangian
Cămașa albastră
- 139 | Ioan Lăcustă
Vis cu lup

152 | **Ioan Mânăscuță**
Vară indiană

162 | **Ioan Groșan**
Trenul de noapte

186 | **Gheorghe Crăciun**
Temă în alegere

194 | **Mircea Nedelciu**
Efectul de ecou controlat

203 | **Mircea Cărtărescu**
Cu urechile pe spate

208 | Note biobibliografice

211 | Definiții și concepte operaționale

215 | Bibliografie selectivă

MOȘ NICHIFOR COȚCARIUL

Amintiri din copilărie. Povești, Povestiri,
Curtea Veche, București, 2009

Moș Nichifor nu-i o închipuire din povești, ci e un om ca toți oamenii; el a fost odată, când a fost, trăitor din mahalaua Țuțuenii din Târgul Neamțului, dinspre satul Vânătorii Neamțului. Cam pe vremea aceea trăia moș Nichifor în Țuțueni, pe când bunicul bunicului meu fusese cimpoiaș la cumătria lui moș Dediu din Vânători, fiind cumătru mare Ciubăr-Vodă, căruia moș Dediu i-a dăruit patruzeci și nouă de mioare, oacheșe numai de câte un ochi; iară popă, unchiul unchiului mamei mele, Ciubuc Clopotarul de la Mănăstirea Neamțului, care făcuse un clopot mare la acea mănăstire, cu cheltuiala lui, și avea dragoste să-l tragă singur la sărbători mari; pentru aceea îi și ziceau Clopotarul. Tocmai pe acea vreme trăia și moș Nichifor din Țuțueni.

Moș Nichifor era harabagiu. Căruța lui, deși era ferecată cu teie, cu curmeie, însă era o căruță bună, încăpătoare și îndemnatică. Un poclit de rogojini oprea și soarele și ploaia de a răzbate în căruța lui moș Nichifor. De inima căruței atârnavu păcornița cu feleștiocul și posteuca, care se izbeau una de alta, când mergea căruța, și făceau: tronca, tranca! tronca, tranca! Iară în belciugul de la carâmbul dedesubt, din stânga, era aninată o bârdiță, pentru felurite întâmplări. Două iepe, albe ca zăpada și iuți ca focul, se sprijineau mai totdeauna de oiștea căruței; mai totdeauna, dar nu totdeauna, căci moș Nichifor era și geambaș de cai, și când îi venea la socoteală, făcea schimb, ori

vindea câte-o iapă chiar în mijlocul drumului, și atunci rămânea oiștea goală pe de-o parte. Îi plăcea moșneagului să aibă tot iepe tinere și curățele; asta era slăbiciunea lui. Mă veți întreba, poate: De ce iepe, și totdeauna albe? Vă voi spune și aceasta: iepe, pentru că moș Nichifor ținea să aibă prăsilă; albe, pentru că albeața iepelor, zicea el, îi slujea de fanar noaptea la drum.

Moș Nichifor nu era dintre aceia care să nu știe „că nu-i bine să te pui viziteu la cai albi și slugă la femei”; el știa și aceasta, dar iepete erau ale lui, și, când le grijea, grijite erau, iar când nu, n-avea cine să-i bănuiască.

Moș Nichifor fugea de cărăușie, de-și scotea ochii; el se ferea de ridicături, pentru că se temea de surprătură.

Harabagia, zicea el, e mai bună, că ai a face tot cu marfă vie, care la deal se dă pe jos, la vale, pe jos, iar la popas, în căruță. Moș Nichifor avea o biciușcă de cele de cânepă, împletită de mâna lui și cu șfichiul de mătase, cu care pocnea de-ți lua auzul. Și cu încărcat și cu descărcat, la deal moș Nichifor se da pe jos și trăgea de-a valma cu iepete. La vale iar se da jos, ca să nu se spetească iepete. Chiriașii, vrând-nevrând, trebuiau să se dea și ei, căci le era lehamete de morocâneala lui moș Nichifor, care îndată troncănea câte una cam de aceste:

– Ia mai dați-vă și pe jos, căci calul nu-i ca dobitocul, să poată vorbi...

Dacă știai să potrivești din gât pe moș Nichifor, apoi era cât se poate de șăgalnic. De întâlnea vrun om călare, pe drum, întreba: „De parte ai lăsat pe vodă, voinice?” Și apoi îndată da bici iepelor, zicând:

„Alba-nainte, alba la roate,

Oiștea goală pe de-o parte.

Hii! opt-un cal, că nu-s departe Galații, hii!!!”

De întâlnea pe drum neveste și fete mari, cânta cântece șăgalnice, de-alde-aceste:

„Când cu baba m-am luat

Opt ibovnice-au oftat:

Trei neveste cu bărbat

Și cinci fete dintr-un sat” ș.a.

Ei, ei! Apoi zi că nu-ți venea să pornești la drum, mai ales în luna lui mai, cu asemenea om vrednic și de-a pururea vesel! Câteodată numai, când prin dreptul crășmei te făceai niznai și nu știai să potrivești din gât pe moș Nichifor, nu-l prea vedeai în cheji buni, dar și atunci tot repede mâna de la o crășmă până la alta.

Mai ales într-un rând îi plăcea lui moș Nichifor două iepușoare, care mergeau de minune la drum. Dar la crăsmă, mort-copt, trebuiau să stea, căci le cumpărase de la un popă, nefiind pe vremea aceea pojarncii, de unde să cumpere altele, care să țină fuga tot întruna!

Spunea tata că i-au spus și lui bătrânii, care auziseră din gura lui moș Nichifor, că pe vremea aceea era bine să fii harabagiu în Târ-gul Neamțului, că te-apucau pe-a-mâinile. Cum ieșai din Văratice, intrai în Agapia, și cum ieșai din Agapia, intrai în Văratice: apoi în Războieni, apoi pe la mitoace, și aveai mușterii, de nu erai bucuros; ba să-i duci la Piatra, ba la Folticeni, ba pe la iarmaroace, ba la Mă-năstirea Neamțului, ba la Secu, ba la Râșca, ba în toate părțile, pe la hramuri.

Tot tata mai spunea că ar fi auzit de la bunicul bunicului meu că protopopul de la Neamț, de pe vremea aceea, ar fi zis unor călugărițe, care pribegeau în Săptămâna Mare prin târg:

– Maicelor!

– Blagoslovește, cinstite părinte!

– De ce nu vă astâmpărați în mănăstire și să vă căutați de suflet, măcar în Săptămâna Patimilor?

– Apoi dă, cinstite părinte, cică ar fi răspuns ele cu smerenie, lâna asta ne mănâncă, păcatele noastre... Dar n-am mai veni noi, căci, cum știi Sfînția Ta, mai mult cu șiacul ne hrănim, și apoi, de nu curge, măcar picură, și cine mișcă tot pișcă.

Protopopul atunci, sărmanul, cic-ar fi oftat din greu, înghițind noduri..., și ar fi dat vina tot pe moș Nichifor, zicând:

– De-ar crăpa odată să crape și harabagiul care v-a adus! C-atunci știu că n-ar avea cine să vă mai cărăbănească așa de des pe la târg.

Și cică auzind moș Nichifor de aceasta, tare s-ar fi mâhnit în sufletul său și s-ar fi jurat cu jurământ ca să nu mai aibă a face cu parte duhovnicească cât a trăi el; căci, din păcate, era și evlavios moș Nichifor și tare se mai temea să nu cadă sub blestemul preoțesc! De-aceea cu fuga a alergat la schitul Vovidenia, la pusnicul Chiriac din sfânta Agură, care-și cănea părul și barba cu cireșe negre, și în Vinerea Seacă, precuciviosul cocea oul la lumânare, ca să mai ușureze din cele păcate. Și apoi s-a hotărât el ca de-acum înainte să aibă a face mai mult cu parte negustorească.

– Numai negustorul, zicea moș Nichifor, trăiește din seul său și pe seama lui. Când întrebai: „Pentru ce?”, moș Nichifor răspundea, tot glumeț: „Pentru că n-are Dumnezeu stăpân”.

De glumeț, glumeț era moș Nichifor, nu-i vorbă, dar de multe ce dăduse peste dânsul, se făcuse cam hursuz.

Băbăția lui, de la o vreme încoace, nu știu ce avea, că începuse a scârțâi: ba c-o doare ceea, ba c-o doare ceea, ba i-e făcut de năjit, ba că i-e făcut pe ursită, ba că i-e făcut de plânsori și tot umbla din babă în babă cu descântece și cu oblojeli, încât lui moș Nichifor acestea nu-i prea veneau la socoteală, și de-aceea nu-i erau acum mai niciodată boii acasă. Ba chiar se făcuse buclucaș, hărățagos și de tot hapsân, când sta câte două-trei zile pe lângă casă, încât biata băbușca lui era bucuroasă uneori și răsbucuroasă în sufletul ei să-l vadă cum l-a vedea urnit de-acasă.

Se vede lucru că și moș Nichifor era făcut pe drumuri, căci cum ieșea afară la drum parcă era altul; nu mai sta din pocnit cu biciul, de suguit cu toți drumeții pe câți îi întâlnea și de povestit despre toate locurile însemnate pe unde trecea.

Într-o dimineață, miercuri înainte de Duminica Mare, moș Nichifor deciocălase căruța și-o ungea; când numai iaca se trezește la spatele lui cu jupân Strul din Târgul-Neamțului, negustor de băcan, iruri, ghileală, sulimeneală, boia de păr, chiclazuri, piatră-vânăță, piatra-sulimanului sau piatră-bună pentru făcut alifie de obraz, salcie, fumuri și alte otrăvuri.

Pe vremea aceea nu era spițerie în Târgul Neamțului, și jupânul Strul aducea, pentru hatârul călugărilor și al călugărițelor, tot ce le trebuia. Mai făcea el, nu-i vorbă, și alte negustorii... În sfârșit, nu știu cum să vă spun, era mai mult decât duhovnicul, că fără de dânsul nu puteau mănăstirile.

– Muni dimineață, moș Nichifor!

– Bună să-ți fie inima... jupâne Strul. Da' cu ce treabă ai venit pe la noi?

– Ia, noră-mea vrea să meargă la Piatra. Cât să-ți dau ca să mi-o duci?

– D-apoi a fi având chilotă multă, cum e treaba d-voastră, jupâne, zise moș Nichifor, scărpinându-se în cap; numai nu-i vorbă, că poate să aibă, căci și căruța mea e largă; poate să încapă într-însa cât de mult. Apoi, fără să ne zbatem, jupâne Strul, mi-i da șasesprezece lei, un irmilic de aur, și ți-oi duce-o, știi colè, ca pe palmă; că, după cum vezi, căruța acum am adus-o de la încălțat și i-am mai tras și o unsoare de cele a dracului, de are să meargă cum e sucala.

– Ai să lași cu nouă lei, moș Nichifor, și te-a mai cinsti și fecioru-meu la Piatra.

LIBRIS | We know books

– Apoi dar, dă! cu bine să dea Dumnezeu, jupâne Strul! Mă bucur și eu că-i tocmai în dricul iarmarocului și poate mi-a pica ceva și când voi veni înapoi. Numai aș vrea să știu, când avem să pornim?

– Și acuma, moș Nichifor, dacă ești gata.

– Gata, jupâne Strul, numai s-adăp iepușoarele aceste. Du-te și d-ta de-ți pune nora la cale, că acuș te-ajung și eu din urmă.

Și cum era moș Nichifor strădalnic și iute la trebile lui, repede zvrârle niște coșolină în căruță, așterne deasupra o pereche de poclăzi, înhamă iepușoarele, își ia cojocul între umeri și biciul în mână și tiva, băiete! N-apucase jupânul Strul a ajunge bine acasă, și moș Nichifor și trăsesse căruța dinaintea ușii.

Malca – așa era numele nurorii lui jupân Strul – a ieșit afară să-și vadă harabagiul. Ș-apoi, povestea cântecului; las' că era de la Piatra de locul ei, dar era și îmbujorată Malca... din pricina plânsului, că se despărțește de socri, pentru că întâiași dată venise ea la Neamț, de cale primară la socri, cum se zice la noi. Căci nu erau mai mult decât două săptămâni de când se măritase ea după Ițic, feciorul lui jupân Strul, sau mai bine ar fi să zic, în voia cea bună, că se măritase Ițic după Malca; căci el lăsase casa părintească, după cum li-i obiceiul, și la două săptămâni Ițic au adus pe Malca la Neamț, a încredințat-o în mâna părinților lui și s-a întors repede la Piatra, să se gândească la negustorie.

– Da' te-ai ținut de cuvânt, moș Nichifor!

– Apoi dă, jupâne Strul, vorba-i vorbă: eu nu mă cioșmolesc atâta, că la drum e bine să pornești cât de dimineață, iar seara să poposești devreme!

– Oare-i ajunge până deseară la Piatra, moș Nichifor?

– Ă... ra! da' ce stai de vorbești, jupâne Strul? Eu gândesc, de mi-a ajuta Dumnezeu, pe după amiază să-ți pun nora în Piatra.

– D-ta, moș Nichifor, ești om purtat, știi mai bine decât mine, dar tot te rog să mâi cu băgare de seamă, ca să nu-mi prăvali nora!

– Dacă doar nu-s harabagiu de ieri, de-alaltăieri, jupâne Strul! Am mai umblat eu cu cucoane, cu maice boieroaice și cu alte fețe cinstite, și, slavă Domnului! nu s-au plâns de mine... Ia, numai cu maica Evlampia, desăgărița din Vărat, am avut eu odată oleacă de clenci: că, oriunde mergea, avea obicei să-și lege vaca dinapoi-a căruței, pentru schiverniseală, ca să aibă lăptișor la drum; și cu asta-mi aducea mare supărare, pentru că vaca, ca vaca, îmi irosea ogrinji din căruță, ba câteodată rupea leuca, ba la deal se smun-

LIPDIS | we know books

cea, de era, într-un rând, cât pe ce să-mi gătuiaască iepușoarele. Și eu, cum îi omul la necaz, îndrăzneam să zic: „Măicuță, de ce ești scumpă la țărățe și ieftină la făină?” Ea atunci se uita galeș la mine și-mi zicea cu glas duios: „Ia taci și d-ta, moș Nichifor, taci, nu mai striga atâta pe biata văcușoară, pentru că ea, mititica, nu-i vinovată cu nimic. Părinții pusnici din sfânta Agură mi-au dat canon să mănânc lapte numai de la o vacă, ca să nu îmbătrânesc degrabă; și dă, ce să fac? trebuie să-i ascultăm, că Sfințiile Lor știu mai multe decât noi, păcătoasele!” Dacă am auzit așa, am zis și eu, în gândul meu, că are întrucâtva dreptate maica desăgărița, și am lăsat-o în plata lui Dumnezeu, pentru că am văzut-o că este pidosnică și voiește cu orice chip să se adape de la un izvor. D-ta, jupâne Strul, cred că nu mi-i face necaz la drum și cu vaci. Și apoi, jupâneșica Malca, unde-a fi vale mare ori deal mare, ș-a mai da și pe jos câte-oleacă; mai ales că acum e o frumusețe afară la câmp, de turbă haita! Da' ia să nu ne trecem vremea cu vorbele. Hai sus, jupâneșică Malca, să te duc la bărbățul acasă; știu eu cum îi treaba nevestelor celor tinere, când nu-s bărbații cu dânsule: fac zâmbre și trag acasă, cum trage calul la traista cu orz.

– Iaca, mă sui, moș Nichifor!

Și îndată încep cu toții a cărăbăni la saltele cu puf, perini moi, o legătură cu demâncare și alte mărunțișuri. Apoi Malca își ia ziua bună de la socri și se suie deasupra saltelelor, în fundul căruței. Iară moș Nichifor se azvârle pe capră, dă bici iepelor și lasă pe jupânul Strul și cu ai săi cu lacrimile pe obraz.

Prin târg, așa mâna de tare moș Nichifor, de ți se părea că zboară iepule, nu altăceva.

Prundul, satul și dealul Humuleștilor le-a trecut într-o clipă. De la Ocea până aproape de Grumăzești a ținut numai o fugă.

Dar de pe la Grumăzești încolo, moș Nichifor a ras o dușcă de rachiu din plosca lui cea de Brașov, și-a aprins luleaua și a început a lăsa iepule mai la voie.

– Doamne, jupâneșică, Doamne! Vezi satul ista mare și frumos? se cheamă Grumăzeștii. De-aș avea eu atâția gonitori în ocol și d-ta atâția băieți, câți cazaci, căpcâni și alte lifte spurcate au căzut morți aici din vreme în vreme, bine-ar mai fi de noi!

– Să te-audă Dumnezeu, să am băieți, moș Nichifor!

– Asemene și eu gonitori, jupâneșică... că de băieți nu mai trag nădejde, pentru că baba mea e o sterpătură; n-a fost harnică să-mi

facă niciunul, nu i-ar muri mulți înainte să-i moară! De oi pune eu mâinile pe piept, are să rămână căruța asta de haimana și iepușoarele de izbeliște!

– Nu te supăra, moș Nichifor, zise Malca, că poate așa a fost să fie de la Dumnezeu; pentru că așa scrie și la noi în cărți despre unii, că tocmai la bătrânețe au făcut copii!

– Ia lasă-mă, jupâneasă, cu cărțile cele a d-voastre în pace, că eu știu ce știu eu, degeaba mai bați apa-n chiuă să s-aleagă unt, că nu s-a alege niciodată! Am auzit și eu spunând în biserică la noi că „Pomul care nu face roadă se taie și în foc se aruncă”. Apoi ce-ți trebuie mai bună vorbă decât asta? Ba zău, încă mă mir c-am avut răbdare să țin casa cu baba pân-acum. În privința asta, îi mai bună legea d-voastră de-o mie de ori. Nu-ți face una copii, iei alta, nu face nici aceea, alta. Și de la o vreme trebuie să nimerești una blagoslovită de Dumnezeu; da nu ca la noi, să fii nevoit să trăiești cu una beteagă până la sfârșitul vieții, și copii, tufă! Că doar Dumnezeu cel mare și puternic nu s-a răstignit numai pentru un om pe lumea asta! Nu-i așa, jupâneșică? Mai zi, dacă ai ce!

– Poate să fie și așa, moș Nichifor.

– Ba chiar așa-i, jupâneșică dragă, cum îți spun eu. Ptru! ciii!... Da' bună bucată am mers! Doamne, cum se ia omul la drum cu vorba și, când se trezește, cine știe unde a ajuns; bun lucru a mai lăsat Dumnezeu Sfântul și tovărășia asta! Hi!!! zmeoaicele tatei, îndemnați înainte! Iaca și codrul Grumăzeștilor, grija negustorilor și spaima cio-cioilor. Hei! jupâneșică, când ar avea codrul ista gură să spună câte a văzut, cumplită pătăranie ne-ar mai auzi urechile; știu că am avea ce asculta!

– Da' ce-a fost pe-aici, moș Nichifor?

– Of! jupâneșică, of! Ce-a fost, să nu dea Dumnezeu să mai fie! Dar avea cineva chip să treacă pe-aici, fără să fie jefuit, bătut ori omorât? Nu-i vorbă, că acestea se întâmplă mai mult noaptea decât ziua. Însă pe mine, unul, de n-aș grăi într-un ceas rău, până acum, dă, m-a ferit Dumnezeu. Lupi și alte dihanii mi-au ieșit înainte câteodată, dar nu le-am făcut nimica; le-am dat bună pace, m-am făcut că nici nu-i văd, și ei s-au dus în treaba lor.

– Ă...ra! moș Nichifor, nu mai spune de lup, că tare mă tem!

V-am spus că era șagalnic moș Nichifor, și, când spunea câte una, ori te țineai cu mâna de inimă, râzând, ori te făcea să-ți sară inima din loc, de frică.

– Iaca un lup vine spre noi, jupâneșică!

– Vai de mine, moș Nichifor, unde să mă ascund eu?

– Despre mine, ascunde-te unde știi, că eu, unul, ți-am spus că nu mă tem nici de-o potaie întreagă.

Atunci biata Malcă, de frică, s-a înceleștat de gâtul lui moș Nichifor și s-a lipit de dânsul, ca lipitoarea. A șezut ea așa cât a șezut și apoi a zis tremurând:

– Unde-i lupul, moș Nichifor?

– Unde să fie?! Ia, a trecut drumul pe dinaintea noastră și a intrat iar în pădure. Dar cât pe ce erai să mă gâtui, jupâneșică, ș-apoi, dacă scăpam ielepe, știu că era frumos.

N-apucă a sfârși bine moș Nichifor, și Malca zice cătinel:

– Să nu mai zici că vine lupul, moș Nichifor, că mă vâri în toate boalele!

– Nu că zic eu, da' chiar vine, iacătă-l-ăi!

– Valeu! Ce spui? Și iar se ascunde lângă moș Nichifor.

– Ce-i tânăr, tot tânăr; îți vine a te juca, jupâneșică, așa-i? și, după cum văd, ai noroc că eu îmi țin firea, nu mă prea tem de lup; dar să fie altul în locul meu...

– Nu mai vine lupul, moș Nichifor?

– Apoi, na! ești de tot poznașă și d-ta; prea des vrei să vină, că doar nu-i de tot copacul câte un lup! Ia, pe la Sfântul Andrei umblă și ei mai câte mulți la un loc. Ș-apoi, vânătorii ce păzesc? La goană mare, crezi d-ta că puțini lupi dau cinstea pe rușine, lăsându-și pieile zălog? Să mai răsuflăm ielepe oleacă. Iaca și Dealul Balaurului, jupâneșică! Ia, aici a căzut odată un balaur grozav de mare, care vărsa jăratric pe gură, și când șuiera, clocotea codrul, gemeau văile, fiarele tremurau și se băteau cap în cap, de spaimă, și țipenie de om nu cuteza să mai treacă pe aici.

– Valeu! și unde-i balaurul, moș Nichifor?

– D-apoi mai știu eu, jupâneșică? Pădurea-i mare, el știe unde s-a fi înfundat! Unii spun că după ce a mâncat foarte mulți oameni și a ros toată coaja copacilor din codru, ar fi crăpat chiar aici, în locul acesta. De la unii am auzit spunând că i-ar fi dat lapte de vacă neagră și cu acesta l-ar fi făcut să se ridice iar la cer, de unde a căzut. Mai știu eu pe cine să cred?... Că oamenii vorbesc vrute și nevrute. Noroc numai că eu unul știu solomonii și nu mă prea tem nici de balauri. Pot să prind șarpele din culcuș, cum ai prinde d-ta un pui de găină din pătul.

– Da' ce-s acele solomonii, moș Nichifor?

– Ei, jupâneșică dragă, asta nu se poate spune. Eu, babei mele, că merge pe douăzeci și patru de ani, de când trăiesc cu dânsa, și ce n-a făcut ea și cât nu m-a cihăit de cap să-i spun, și tot nu i-am spus. Și ea, din pricina asta are să moară, când a muri, de nu i-ar muri mulți înainte; că atunci mi-aș lua și eu una tinerică, și macar trei zile să trăiesc în tică cu dânsa, cum știi eu, și apoi să mor! M-am săturat până-n gât de mucegaiul de babă, că hojma mă morocânește și-mi scoate ochii cu cele tinere. Când gândesc, amărătul de mine, că am să mă întorc iar la dânsa acasă, îmi vine să turbez, să iau câmpii, nu altăceva.

– Ia lasă, lasă, moș Nichifor, că așa sunteți d-voastră, bărbații.

– Ei, ei! jupâneșică, iată-ne și aproape de vârful codrului! Ia mai dă-te și d-ta oleacă pe jos, pân' vom sui dealul, că nu mi-i de alta, dar mă tem că-i înțepeni în căruță. Uite florile cele frumoase de prin marginea pădurii cum umplu văzduhul de miroznă! Și d-ta să șezi ghemuită acolo, nu-i păcat de Dumnezeu?

– Mă tem de lup, moș Nichifor, zise Malca tremurând.

– Ia mai sfârșește odată cu lupul cela! Altăceva n-ai de vorbit?

– Stai dară să mă dau jos!

– Ptru! ciii!... Sai binișor pe ici, pe crucea căruței. Ho... pa! Ia, acum te văd și eu că ești voinică; așa mi-e drag să fie omul: fătat, nu ouat.

Și pe când Malca culegea niște dumbravnic, să ducă lui Ițic, moș Nichifor stătuse în loc și nu știu ce bichirea și cislua primprejurul căruței. Apoi repede strigă:

– Gata ești, jupâneșică? Hai, sui, și să pornim cu ajutorul lui Dumnezeu, că de-acum e tot vale mai mult.

Malca, după ce se suie, întreabă:

– Oare nu-i târziu, moș Nichifor?

– D-apoi de acum suntem scăpați deasupra nevoii; acuș te pun în Piatra.

Ș-odată dă bici iepelor zicând:

„Alba-nainte, alba la roate,

Oiștea goală pe de-o parte.

Hii! opt-un cal, că nu-s departe Galații, hii!!!” N-apucă a merge nici douăzeci de prăjini, și prrrr! se rupse un capăt!

– Na, asta încă-i una!

– Vai de mine, moș Nichifor, avem să înnoptăm în pădure!

– Ia nu mai meni a rău, jupâneșică, că doar n-am pătit eu asta numai o dată în viața mea. Până-i îmbuca d-ta ceva, și iepele iestea ș-or șterge gura c-oleacă de coșolină, eu am și pus capătul.

Când se uită moș Nichifor la belciug, bărdița nicăieri!

– Apoi toate-au fost cum au fost, zise moș Nichifor, încrețind din sprâncene și oțărându-se, dar asta pică de coaptă. Bat-o Dumnezeu de babă s-o bată! Iaca cum îngrijește ea de mine! Așa-i că nu-i securea?

Malca, sărmana, când mai aude și asta, începe a suspina și a zice:

– Moș Nichifor, ce facem noi?

– Ia las', jupâneșică, nu te împuțina cu inima, că tot mai am oleacă de nădejde.

Ș-odată scoate bulicherul din teacă, îl dă pe amănar și începe a ciocărți un gârneț de stejar din anul trecut... L-a tăiat el cum l-a tăiat, apoi a început a cotrobăi prin chilna căruței, să găsească niște frânghie; dar de unde să iei dacă n-ai pus?

Dacă vede și vede, taie băierile de la traistă, mai căpețala din capul unei iepe și face cum poate, de leagă gârnețul unde trebuia; pune roata la loc, vără leuca, sucește lamba ș-o strânge la scară; apoi își aprinde cioanca și zice:

– Iaca, jupâneșică dragă, cum învață nevoia pe om ce să facă... Cu moș Nichifor țuțuiianul nu pierе nimene la drum. De-acum, numai să te ții bine de carâmbi și de speteze, că am să mân iepele iestea de au să scapere fugind. Da' să știi d-ta că babei mele n-are să-i fie moale când m-oi întoarce acasă... Am s-o iau de cânepa dracului și am s-o învăț eu cum trebuie să caute altă dată de bărbat; că femeia nebătută e ca moara neferecată. Ține-te, jupâneșică! Hi, ha!!!

Ș-odată încep iepele a fugi, de pârâiau roatele și sărea colbul în naltul cerului. La vro câteva obrațuri, gârnețul s-a înfierbântat, s-a muiat și... folfenchiu! iar sare roata!

– Bre! c-anapoda lucru; se vede că azi-dimineață mi-a ieșit înainte vrun popă, sau dracu știe ce!

– Moș Nichifor, ce facem noi?

– Om face noi ce-om face, jupâneșică. Dar acum, deodată, liniștește-te acolo și taci molcum. Bine că nu s-a întâmplat asta în mijlocul câmpului, undeva. Lemne, slavă Domnului, sunt deajuns și de-ntrecut în pădure. Poate să ne-ajungă cineva din urmă ori să ne întâmpine cineva dinainte și să-mi împrumute vro secure. Și cum vorbea, numai iaca că vede venind un om din urmă cu traista în băț.